

Altın Madenciliği Şirketleri Rezervlerinin Verimliliğinin Muhasebe ve Ekonomik Analiz Bakımından Değerlendirilmesi: Rusya’da Bir Uygulama¹

Doç. Dr. Denis Lysenko

Moskova Devlet Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

delysenko@mail.ru

ORCID: 0000-0002-3773-3158

Dr. Öğr. Üyesi Leyla Akgün

İğdır Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

leyla.akgun@igdir.edu.tr

ORCID: 0000-0002-3773-3158

Özet

Altın madenciliği şirketlerinin performans göstergelerinin geliştirilmesine yönelik teknoloji ve yöntemlerin gelişimi kapsamında yönetim kararlarının etkinliğinin kanıtlanması, kararların geliştirilmesi ve bu kararların daha etkili olması gereği ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede konunun teorik ve pratik açıdan incelenmesi önem taşımaktadır. Bu makalenin amacı, ekonomik faaliyetlerin etkinliğini finansal tablolar bazında analiz etmek için metodolojik yöntem ve öneriler sunmak, rezervleri belirlemek ve kaynakların daha verimli kullanılması için tavsiyelerde bulunmaktır. Araştırmanın konusu halka açık anonim şirketi olan Seligdar’ın ekonomik faaliyetinin incelenmesidir. Makalede yeni ekonomik analiz yöntemleriyle ilgili bilgi verilmiş ve işletmelerin temel performans göstergelerinin bir yazılım ürünü biçiminde uygulanması için geliştirilmiş bir model geliştirilmiştir. Makalede geliştirilen model, büyük altın madencilik şirketlerinin etkin bir şekilde yönetilmesinde kullanılabilir. Bu makalede sunulan çalışma sonuçları, işletmenin ekonomik analizi kapsamında yürütülen analitik çalışmaların kalitesinin artırılmasına ve işletme faaliyeti için gerekli rezervlerin etkin bir şekilde kullanılmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Analiz, Gelir, Maden İşletmeciliği Şirketleri, Rezervler.

Jel Sınıflandırılması: M 41, M 21.

¹ DOI: 10.52096/usbd.5.22.1

**Evaluation of Gold Mining Companies Reserves Efficiency in Terms of Accounting and Economic Analysis:
The Case of Russia**

Abstract

Considering the development of technologies and methods aimed at improving the performance indicators of gold mining companies, new requirements are constantly emerging for substantiating the effectiveness of managerial decisions, they are constantly being improved and become more effective, which determines the theoretical and practical interest in the problems studied by the authors. The main purpose of the article is to offer methodological developments and recommendations for analyzing the efficiency of economic activities on the basis of accounting reporting, to recognize the reserves and give recommendations for more efficient use of resources. The subject of the article is economic activity is PJSC Seligdar. This study includes elements of scientific novelty and, in addition to introducing new methods of economic analysis, the authors also applied the studied theory in practice, namely: a generalized model has been developed for the implementation of key performance indicators in the form of a software product. The developed model of the article can be applied in order to effectively manage the largest gold mining companies. The conclusions of the research presented in this scientific article will allow specialists to improve and enhance the quality of analytical work in the field of economic analysis of the activities of gold mining enterprises and the search for reserves for their effective use.

Key words: Analysis, Revenue, Gold Mining Companies, Reserves.

Jel Classifications: M 41, M 21.

Giriş

Günümüz altın madenciliği sürecini yürütmek ileri teknolojiler kullanılmadan imkansız görünmektedir. Otomasyon ve dijitalleşme, altın madenciliği sürecinde önemli görevleri yerine getirmektedir. Bu yeniliklerden bazıları özellikle de örneğin, karmaşık haberleşme, navigasyon ve izleme sistemleri ile donatılmış modern madencilik araçları veya taş ocaklarının işleyişini modellemek veya izlemek için kullanılan dronlar bu alanın gelişimini önemli ölçüde etkilemektedir. Bu yenilikler dışında kalan ve cevher rezervlerini analiz etmek için büyük miktarda veriden yararlanılması veya madenciliğin çeşitli aşamalarında, altın geri kazanım tesisine beslenen cevherin filtrelenmesine ve yüzdürme sürecini optimize etmeye yardımcı olan gelişmiş izleme sistemlerinin kullanılması gibi yenilikleri kapsayan faaliyetler de altın madenciliğinin mühim öğeleri arasında yer almaktadır (Заернюк и Черникова, 2017).

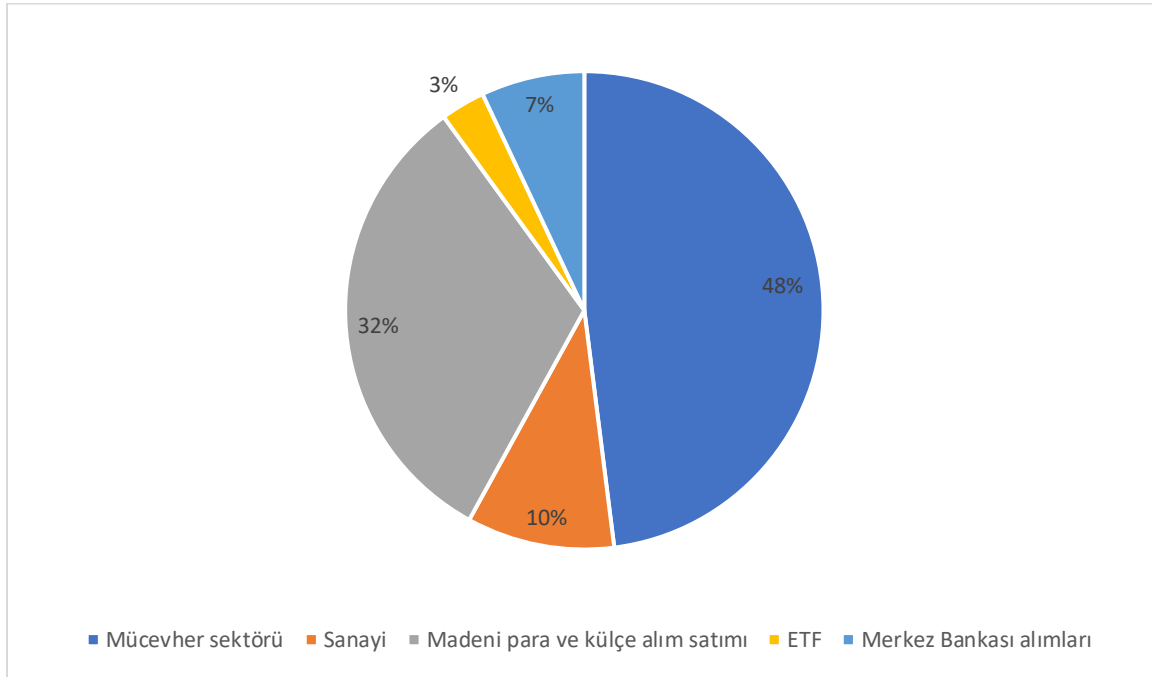
2019 yılında altın fiyatlarının yükseldiği (ortalama yıllık fiyat ons başına 1.393 ABD doları), küresel piyasada metal talebindeki düşüşü fazlasıyla telafi ettiği ve altın madenciliği şirketlerinin operasyonel ve finansal performans göstergelerinin olumlu dinamiklerini sergilemelerine yardımcı olduğu görülmüştür. Bu kapsamda birçok şirket gelecekle ilgili olumlu planlar yaparak temel performans göstergelerinde daha fazla gelişme öngörmüş ve mevcut varlıkların geliştirilmesi amacıyla ciddi yatırımlar yapmayı tercih etmiştir. 2019 yılında altın madencilik şirketlerinin büyük bir kısmı sürdürülebilir kalkınma ilkelerine bağlılıklarını beyan etmiştir. Bu şirketler arasında makalede incelenen Polyus, Nordgold, Petropavlovsk şirketleri de yer almaktadır (Володин, 2011).

Makalenin ana inceleme konusunu oluşturan Halka Açık Anonim Şirketi (HAAŞ) Seligdar'ın 2019 yılı itibariyle finansal faaliyet düzeyinin ortalamanın üzerinde olduğu ve bu düzeyin artırma eğiliminde olduğu görülmüştür. Bu şirketin finansal faaliyetleri kapsamında yaşadığı temel sorunun ise, borçlularla çalışmak ve kısa vadeli borç olarak alınan fonların etkisiz kullanımı olduğu tespit edilmiştir.

Altın Madenciliği İşletmelerinin Temel Göstergeleri

Altına olan talep genel olarak kuyumculuk endüstrisindeki (yıllık metal talebinin %50'sine kadar), endüstri ve teknolojiye (%10), yatırım ve bankacılık sektöründeki (%30-35) talep tarafından karşılanmaktadır. Tüm bu sektörler küresel makroekonomik eğilimlerle ilişkili ve genel olarak değerli metaller piyasası ve özellikle de altınla ilgili uzun vadeli tahminlerde belirleyici olarak kullanılmaktadır (Ковалев, В.В., Волкова, 2006).

Grafik 1. Ekonomik Sektörler

Altının önemini vurgulayan önemli husus, toplam altın talebinin %60'ını oluşturan ve Çin ile Hindistan'daki mücevher endüstrisinin ihtiyaçlarını karşılayan altın talebidir. Bu talep, altın fiyatını önemli ölçüde etkileyen faktörlerin başında gelmektedir. 2017-2018 yıllarında kıymetli madenlerin fiyatlardaki düşüş, son beş yılda ilk kez, çeşitli ETF yapıları (borsa yatırım fonları) tarafından 2018 yılındaki yıllık 200-300 ton seviyesindeki fiziki altın alımının yerini satışların almasına neden olmuş ve sadece bir yılda 881 ton altın satışı gerçekleşmiştir. Bu eğilim, altın piyasasının uzun vadeli tahminleri açısından büyük önem taşımaktadır (Анализ финансовой отчетности компаний Полнос, Полиметалл, Селигдар).

Halka Açık Anonim Şirketi Seligdar'ın Ekonomik Faaliyetinin İncelenmesi

Seligdar HAAŞ, aynı adı taşıyan madencilerin arterlerinin varlıkları esas alınarak 2008 yılında kurulmuştur. Holding, Rusya'daki ilk 10 altın madenciliği şirketi arasında yer almaktadır. Seligdar HAAŞ, Saha Cumhuriyeti (Yakutistan), Buryatya Cumhuriyeti, Altay Bölgesi ve Orenburg Bölgesinde faaliyet gösteren yedi altın madenciliği işletmesinin varlıklarını konsolide etmektedir. Seligdar, Rusya'nın üç bölgesinde bulunan 28 sahada arama ve üretim yapma ruhsatına sahiptir.

Şirketin 2019 yılındaki üretim hacmi 6,6 ton altından oluşmuştur (Информационный Онлайн-Справочник По Финансовому Анализу, Раздел Методики Финансового Анализа).

Tablo 1: Seligdar HAAŞ'nin Temel Finansal Göstergeleri

Göstergeler	Tutar milyon ruble							Büyüme Hızı % (1. Dönem 2018/1. Dönem 2017)
	2015		2016		2017		2018	
	1. Dönem	2. Dönem	1. Dönem	2. Dönem	1. Dönem	2. Dönem	1. Dönem	
Gelir	1022	7071	1912	9345	2287	9351	3808	66,51
Maliyet	612	3623	985	4759	1360	5084	2064	51,76
Faaliyet karı	-168	1476	304	3910	132	1959	444	236,36
FAVÖK	252	3160	852	4194	712	3907	1380	93,82
Net Kar	-238	-1224	-486	4182	-283	1686	-760	-

Kaynak: Seligdar HAAŞ verilerine dayanarak yazarlar tarafından hazırlanmıştır.

Seligdar HAAŞ'nin 2019 yılındaki gelir hacmi, 2018 yılına göre %3.38 daha fazla gerçekleşerek 406.638 milyon rubleyi oluşturmuştur. Gelirdeki değişim, incelenen dönem boyunca olumlu bir eğilim sergilemiştir. Gelirdeki artışı, altın üretimi ve satışlarındaki artış ve ayrıca şirketin kalay bölümündeki gelişiminden kaynaklanmaktadır (Кондраков, 2017). Şirket, 2017 yılının Mayıs ayında Rusolovo HAAŞ'nin, 2017 yılının Aralık ayında ise, Pravourmiyskoye Ltd.Şti'nin kontrolünü devralmıştır. 2017 yılının gelir yapısının %92,24'nü grubun altın bölümünün gelirleri, %7,76'sını ise kalay bölümünün gelirleri oluşturmuştur.

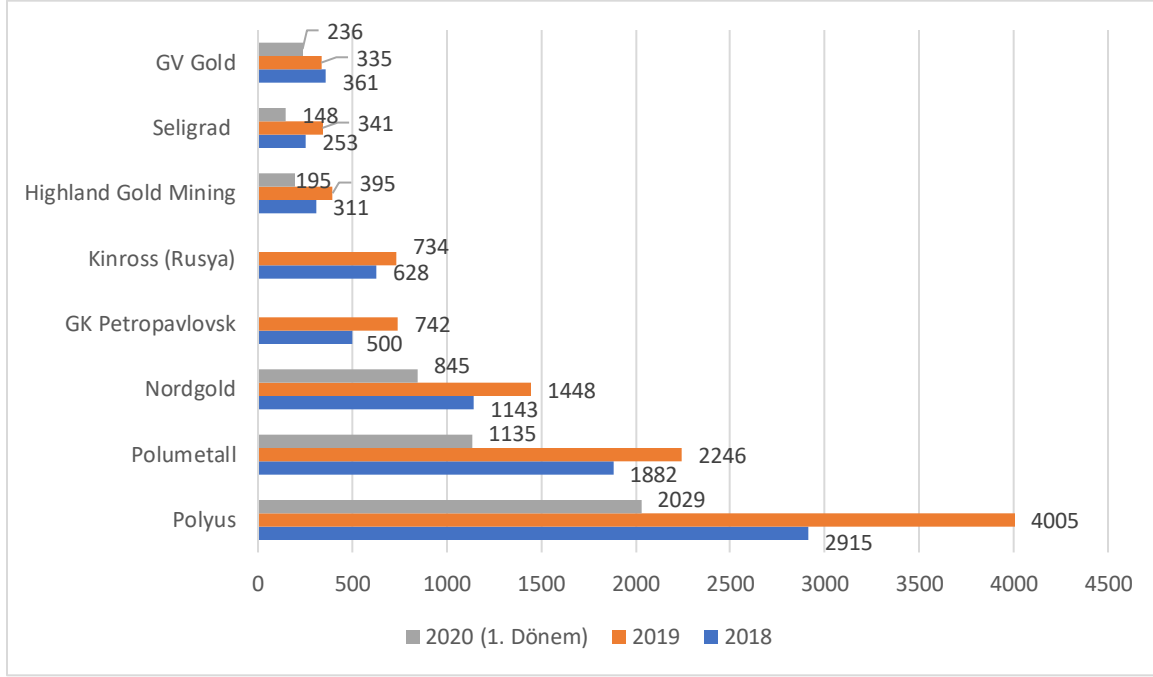
2019 yılı sonunda Seligdar HAAŞ, bir yıl önceki 1.825 milyar zarara karşılık 9.949 milyar ruble net kar elde etmiştir. Şirketin geliri ise 2018 yılına göre %28 artarak 368.928 milyon rubleye ulaşmıştır. Altın satışlarından elde edilen gelir %32 artışla 306.001 milyon ruble, gümüş satışlarından elde edilen gelir ise %16,5 artışla 3.398 milyon ruble olarak gerçekleşmiştir. Şirket, 120 kg altın (-%36,1) ve 109 kg gümüş (+%17,2) satmıştır. Seligdar HAAŞ, 2018 yılında da önceki

yılda olduğu gibi sadece Samolazovskoye maden yatağından altın üretimi gerçekleştirmiştir. 2018 yılında satışların maliyeti %2,2 artarak 298.913 milyon rubleye ulaşmıştır. Aynı zamanda bir gram altının maliyeti de 2.491 bin ruble olarak gerçekleşmiştir.

2019 yılındaki üretim maliyeti 2018 yılına göre %12,19 artmış ve 442,674 milyon rubleye ulaşmıştır. Üretim maliyetlerindeki artış, Ryabinovoye ve Nerundinskoye yataklarındaki altın çıkarma tesislerinin işletmeye alınmasından kaynaklanmaktadır. Maliyet artış oranının gelir artış oranını aşması, 2019 yılı sonuçlarına göre faaliyet karında düşüşe neden olmuştur. Ancak 2018 yılının ikinci yarısında gelir artış oranı (%66,51) maliyet artış oranının (%51,76) üzerinde gerçekleşmiştir (Полякова и Старовойтова, 2010). Maliyet yapısının önemli bölümünü ücretler, malzeme ve yedek parça kalemleri oluşturmaktadır (Сафонова и Смоловик, 2012). Maliyetlerdeki artış, altın madenciliği ve üretiminin yanı sıra kalay madenciliği ve üretimindeki artıştan (Rusolovo HAAŞ ve yan kuruluşunun satın alınması nedeniyle) kaynaklanmaktadır.

Seligdar HAAŞ'nin risk yönetim sistemi, risklerin şirket üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmayı ve ortaya çıkan tehditlere ve fırsatlara etkin bir şekilde yanıt vermeyi amaçlayan bir dizi süreç ve yöntemden oluşmaktadır (Старовойтова и Полякова, 2014). Risk değerlendirmesinde Seligdar HAAŞ, uluslararası derecelendirme kuruluşu Standart & Poor's'un yaklaşımını kullanmaktadır. Rusya Federasyonu, 23 Şubat 2019 yılında, Standard & Poor's ajansının, önceki bir dizi not düşürme dalgasından sonra, Rus yükümlülüklerine “durağan” bir görünüme sahip yatırım notunu geri kazandırmıştır. Kuruluş, yükselmenin muhafazakar makroekonomik politikalar ve esnek ruble döviz kurundan kaynaklandığını açıklamıştır. Ağustos ayı 2019 yılında Fitch ajansı, Rusya'nın uzun vadeli döviz kredi notunu, 8 Şubat 2019 tarihinde ise Moody's ajansı ülkenin kredi notunu “istikrarlı” sınıfına yükselmiştir.

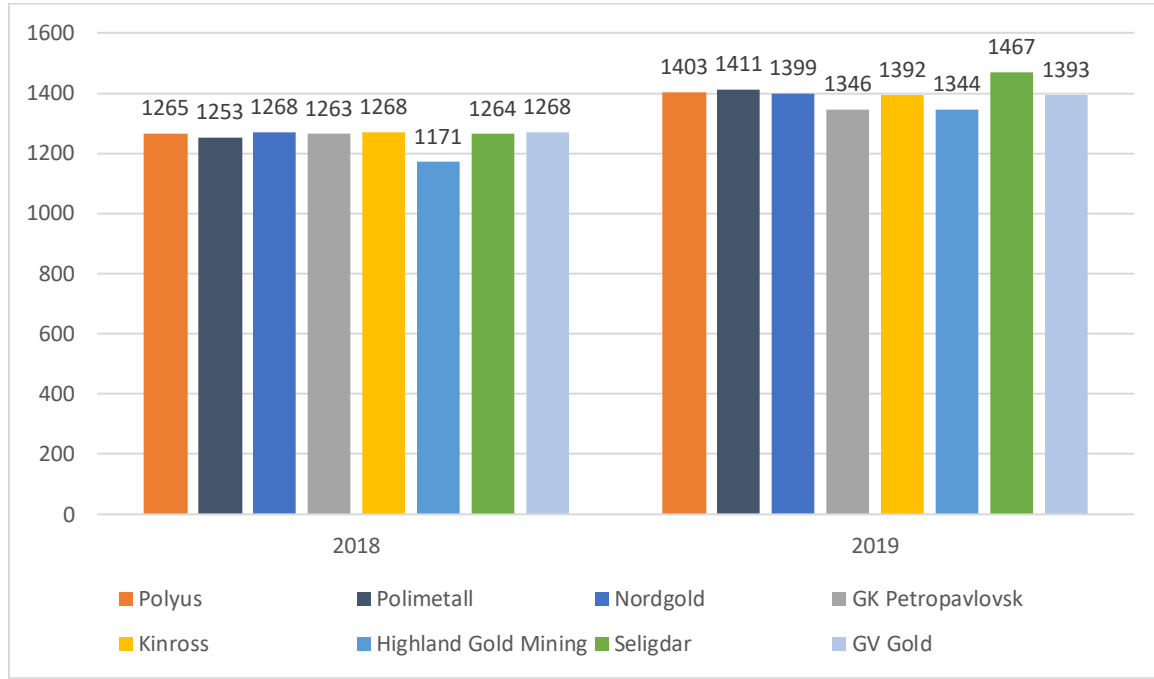
Grafik 2: Altın Madenciliği Şirketlerinin Gelirleri

Grafik 2 incelendiğinde piyasa fiyatlarının olumlu dinamiklerinin etkisiyle 2019 yılında 2018 yılına göre gelir artışının %25 olduğu görülmektedir. En fazla gelir artışı Petropavlovsk şirketinde %48 olarak, Polyus şirketinde %37 olarak ve Seligdar şirketinde %35 olarak gerçekleşmiştir. Yıl sonu sonuçlarına göre GV Gold şirketinin gelirlerinde %7 azalış yaşanmıştır. Gelirlerdeki azalış, yeni belirlenmiş rezervler geliştirmek için planlanan açık maden yatağı geliştirilmesine bağlı olarak Taryn maden yatağı üretimindeki düşüşten kaynaklanmaktadır.

2020 yılındaki yüksek altın fiyatları altın madencilik şirketlerinin gelirlerinin de artmasına neden olmuştur. 2020 yılında 2019 yılının ilk yarısına kıyasla gelir artışı %31 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 3: Ons Başına Altın Satış Fiyatı

2019 yılında gerçekleşen ortalama altın fiyatı bir önceki yıla göre %10 artmış ve ons başına 1.393 dolar olmuştur. Fiyatlar, 2019 yılı Eylül ayında ons başına 1.546 dolarla zirve yapmıştır. Piyasa yaşanan ortalama fiyat artışının ardından şirketlerin satış fiyatları da önemli ölçüde artmıştır. Bu dönem Seligdar'ın fiyatlarında %16, Highland Gold Mining'in fiyatlarında %15 ve Polymetall'in fiyatlarında ise %13 artış yaşanmıştır. En düşük artış %7 olarak Petropavlovsk Şirketler Grubu'nda görülmüştür. Diğer şirketlerde ise piyasa düzeyinde (% 10-11) artış yaşanmıştır.

2019 yılı sonunda çoğu şirketin hisselerinin piyasa değerindeki değişimin, o yılın finansal sonuçlarını yansıttığı görülmektedir. Şirketlerin ortalama sermaye değerinde %50 artış yaşanmıştır. En fazla artış Petropavlovsk Şirketler Grubunda 2018 yılı sonunda %102, en az artış ise Seligdar HAAŞ'de %23 olarak gerçekleşmiştir.

Hisse Senetleri

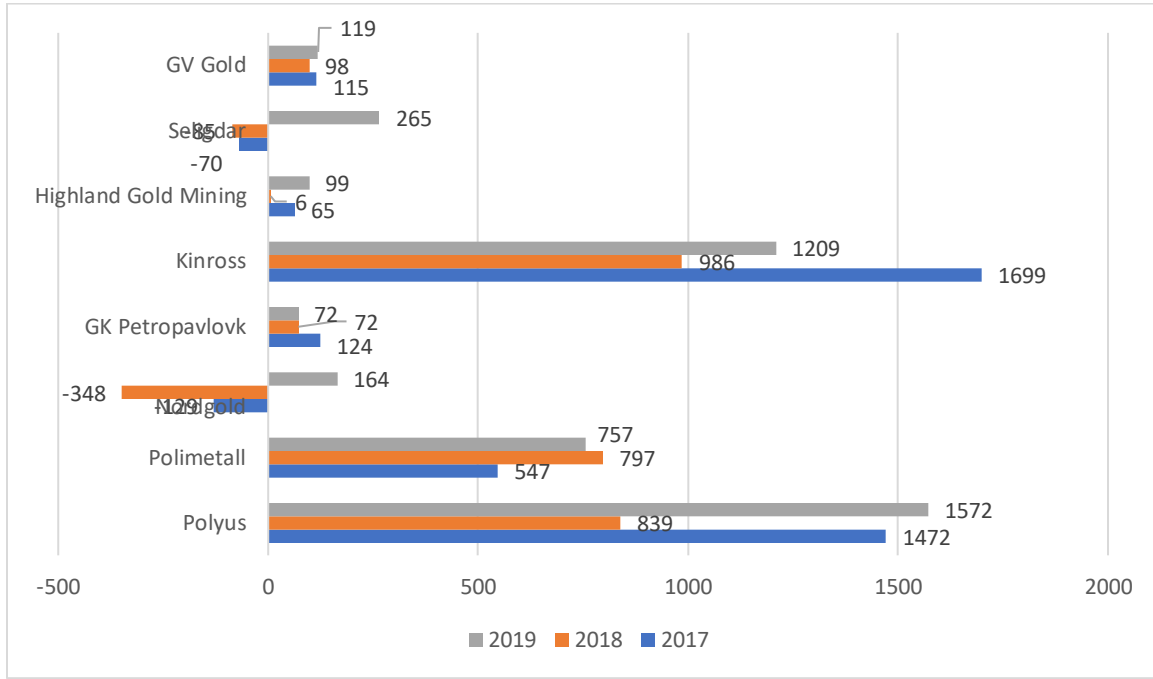
Altın madenciliği şirketlerinin hisse senetlerinin değeri, finansal durumlarından, üretim maliyetlerinden ve dünya altın fiyatından etkilenmektedir (Терещенко, 2002). 2019 yılındaki hisse fiyatlarındaki artış, dünya altın fiyatlarının güçlenmesinden kaynaklanmıştır.

2019 yılında 2018 yılına göre tüm şirketlerin hisse senedi başına düşen kazancında artış yaşanmıştır. Hem mutlak hem de nispi olarak maksimum büyüme Polyus'ta kaydedilmiştir. 2018 yılında bu göstergede %321 artış yaşanmıştır. 2019 yılında Kinross ve Petropavlovsk Şirketler Grubu dışındaki tüm şirketlerin temettü dağıtmaya ve hisse senetlerinden kaynaklı kazançlar elde etmeğe devam ettiği görülmüştür. Dört şirketin ortalama temettü geliri, 2019 yılı sonunda hisse başına %10'a ulaşmıştır. Hisse başına toplam kazanç ortalaması ise %64 olarak gerçekleşmiştir.

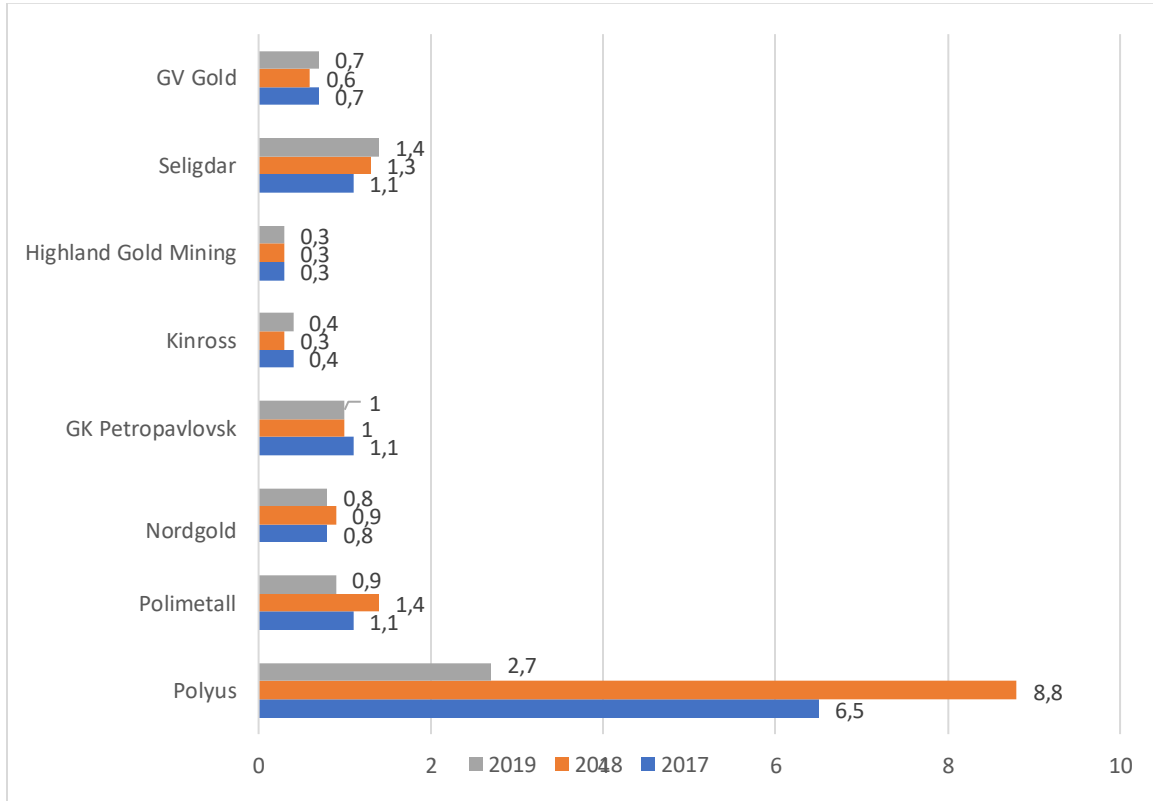
Borçlardan Kaynaklı Yükümlülükler

2019 yılında Polymetal ve GK Petropavlovsk dışındaki tüm şirketlerin net dönen varlıklarında artış yaşanmıştır. Polyus (%87) ve Kinross (%23) şirketlerinin net dönen varlıklarındaki artış, şirketlerin bilançolarındaki nakit bakiyelerindeki artış, Nordgold ve HGM şirketlerinin net dönen varlıklarındaki artış, kısa vadeli kredilerde yaşanan birden fazla tekrarlayan düşüş, GV Gold şirketinin net dönen varlıklarındaki artış, hisse senedi bakiyesindeki artış ve alacak hesaplarındaki düşüş, Seligdar şirketinin net dönen varlıklarındaki artış ise, stoklardaki artış ve kısa vadeli kredilerdeki düşüşten kaynaklanmaktadır.

Grafik 4: Şirketlerin Net Dönen Varlık Değeri (Milyon Dolar)

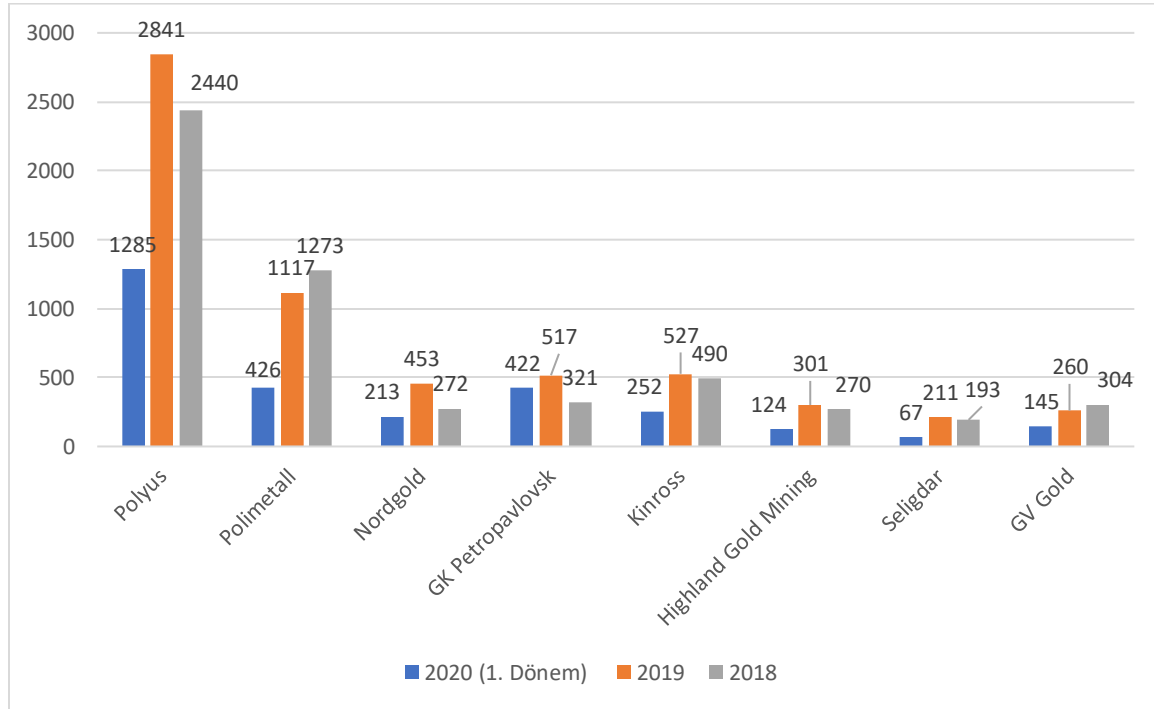
Grafik 5: Şirketlerin Borç/Sermaye Oranı

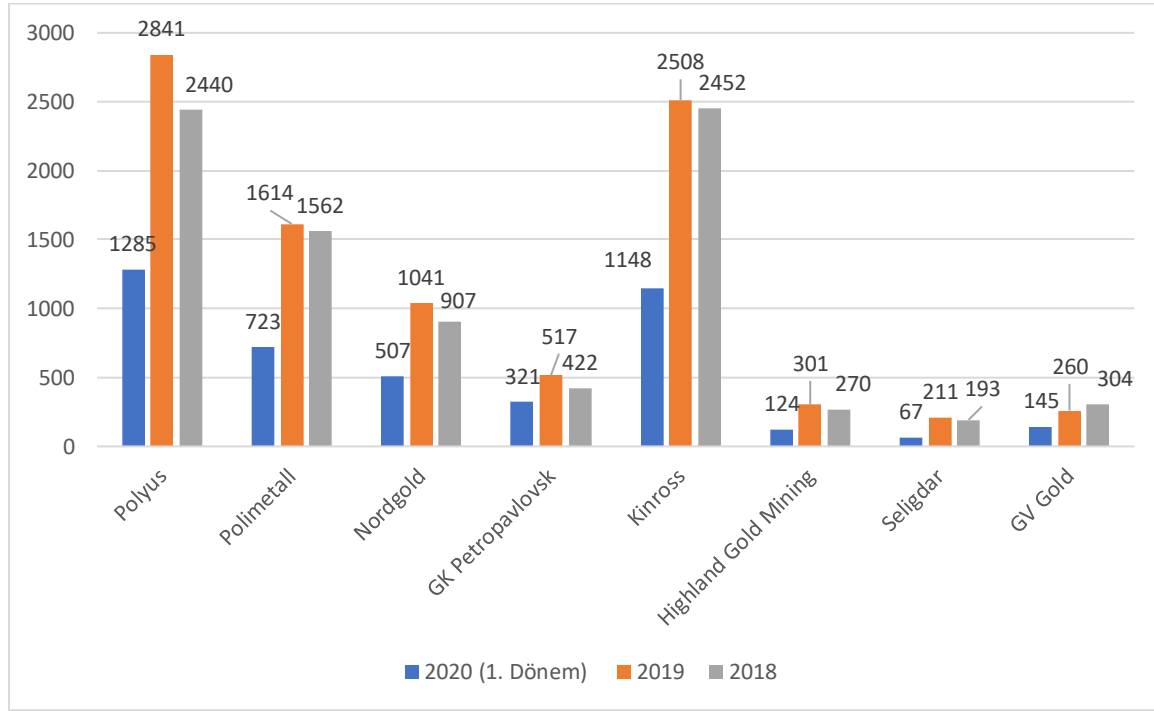
Polymetal'in net dönen varlıklarında geçen yıla göre %5 düşüş yaşanmıştır. Düşüşün temel nedeni, şirket bilançosundaki nakit azalışından kaynaklanmaktadır. GC Petropavlovsk, bilançonun her iki tarafında orantılı bir artış yaşanmış ve bu nedenle de net dönen varlıklarda değişiklik yaşanmamıştır Турманидзе, 2015

Seligdar ve GV Gold şirketlerinin net borçlarında belirgin bir artış yaşanmıştır. Seligdar şirketinin borcunun %80'i, 2024 yılı vadeli altın kredisi kapsamında VTB Bank'a verilen teminattan oluşmaktadır. Kredi, işletme sermayesinin yenilenmesi de dahil olmak üzere mevcut faaliyetleri finanse etmek amacıyla çekilmiştir. GV Gold şirketinin net borçlarındaki artış, 2019 yılı sonunda şirket bilançosundaki nakit bakiyesindeki önemli azalışlardan kaynaklanmaktadır. Highland Gold Mining şirketinin yıl sonu itibarıyla net borçlarında önemsiz bir artış yaşanmış ve 250 milyon dolar olan bu borcun 245 milyon doları %3,76 sabit faiz oranı ve yaklaşık dört yıllık ortalama vadesi olan borçtan oluşmaktadır. Bu gelişme, şirketin yıl ortasında gerçekleştirdiği kredi portföyünü yeniden yapılandırma konusundaki aktif çalışmalarından kaynaklanmaktadır (Умалатов, 2011).

Grafik 6: Şirketlerin Rusya'da Buldukları Altın Madenleri (Bin Ons)

Grafik 7: Şirketlerin Rusya ve Diğer Ülkelerde Buldukları Altın Madenleri (Bin Ons)

Altın madenciliği şirketleri genellikle metali ön ödeme esasına göre satmaktadır. Bu nedenle de altın madenciliği şirketlerinin ticari alacaklarının düşük olduğu görülmektedir. 2019 yılında incelenen sekiz şirketin ciro açığı 66 gün olarak kaydedilmiştir. 2018 yılında bu rakamın 70 gün olduğu görülmüştür.

2019 yılının sonunda Rusya (10,6 milyon ons), altın üretiminde lider konumunda olan Çin (12,3 milyon ons) ve Avustralya (10,5 milyon ons) gibi ülkeler listesinde ikinci sıraya yükselmiştir. 2019 yılında dünyada üretilen toplam altında %0,8 düşüş yaşanmış ve üretim 113,6 milyon ons olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılının ilk yarı yıl sonuçlarına göre altın üretimi, 2019 yılının ilk yarı yılına göre %10 artmış ve bu artış 2019 yılının ikinci yarı yılında daha yüksek seviyeye ulaşmıştır.

Performans Göstergelerini Etkileyen Faktörler

Şirketlerin performans göstergeleri değerlendirilirken önemli bir bölümü ruble başına ticari mal maliyetinin belirlenmesi oluşturmaktadır. Bu faktör, kaynak kullanımının verimliliğini yansıtmakta ve tüm sektörlerde maliyet ile kar arasındaki ilişkiyi inceleme bakımından

uygulanabilmektedir. Faktör, entegre bir yapıya sahiptir ve diğer faktörlerle ilişkilidir (Шеремет, 2011).

Hammadde üretim ve satış hacmi, genellikle iç ve dış pazarlardaki talebe göre belirlenen faktörler arasında yer almaktadır. Bu göstergelerdeki artış doğrudan işletme karında da artışa neden olmaktadır. Bu göstergelerin en belirgin özelliği, fiyat istikrarın sağlanması amacıyla diğer ülkelerle yapılan anlaşmalar kapsamında üretim ve satış hacimlerinin devlet tarafından düzenlenebilmesidir (Шеремет, 2011).

Üretimdeki artışlara birlikte işletmenin faaliyet karını önemli ölçüde etkileyen faktörler arasında maden ocaklarının satın alınmasının yanı sıra, maden yataklarını işletmeye alınması yer almaktadır. Bu faktörün en belirgin özelliği, gecikmiş bir eylem faktörü niteliği taşıyor olmasıdır. Başka bir ifadeyle, öncelikle jeolojik keşif ve yeni maden yataklarının faaliyete geçirilmesi için zaman ve maliyete ihtiyaç duyulmakta ve ardından yatırımların geri dönüş sağlanması beklenmektedir (Шеремет и Негашев, 2016).

Performans göstergelerini etkileyen faktörlerden bir diğeri de stoklardır. Bu faktör, hammadde üretim hacmi ile doğrudan ilişkilidir. Stoklar, işletme karını iki şekilde etkilemektedir (Шеремет и Старовойтова, 2014):

- Arz düzeyinin korunması veya yükseltilmesi gerektiğinde, üretimde azalış yaşanır bu gösterge sigortalama görevini yerine getirmektedir;
- Piyasada manipülasyonlar yapıldığında, hammadde fiyatlarda müteakip bir artış sağlanması amacıyla hammadde üretimi ve tedariki azaltılmaktadır.

İkincisi durum, sadece piyasalardaki devler tarafından nadiren ve kısa vadeli olarak kullanılmaktadır.

Şirketin gelirinin büyüklüğünü belirleyen bir diğer önemli faktör de satılan hammaddelerin maliyetidir. Fiyatları madencilik şirketlerinin tasnif merkezlerinde oluşan çoğu mineralden farklı olarak elmas fiyatları, ihtisaslaşmış borsalarda, taşların kalite özelliklerine göre manuel veya otomatik

Sonuç

Rusya'da altın madenciliği, uzun yıllardır başarılı ve istikrarlı bir şekilde gelişen sektörler arasında yer almaktadır. Sovyetler Birliğinin dağılmasının ardından Rusya'daki altın üretimi iki kat ve

cevher altın üretimi ise 9,5 kat artış göstermiştir. Altın endüstrisi ürünlerinin toplam değeri bir trilyon rubleden oluşmaktadır. Elde edilen bu tutarın büyük bir kısmı üretim, yakıt, yedek parça, hizmetler, ekipman alımı, ücretler ve vergiler için harcanmaktadır. Altın madenciliği, ülkenin döviz rezervlerini yenilemekte ve birçok ilgili yan sektörde istihdam sağlamaktadır. Altın madenciliği, nüfus yoğunluğunun düşük olduğu ve hükümetin bu durumu değiştirmek için önemli çabalar sarf ettiği Sibiryaya ve Rusya'nın Uzak Doğu bölgelerinde on binlerce kişilik istihdam fırsatı yaratmaktadır.

Dünya altın madenciliğinde yaşanan sorunlar Rusya'da da görülmektedir. Ülkede karşılaşılan temel sorun, altın rezervlerinin tükenmesi ve kayadaki düşük metal içeriğinden kaynaklanmaktadır. Bu sorun, maliyetlerdeki keskin artışlardan kaynaklanmakta ve altın madenciliği işletmelerinin karını azaltarak mali durumlarını olumsuz etkilemektedir.

Rusya'da uzun yıllar süren zengin plaserlerin yoğun madencilik işlemleri sonucu, bu plaserlerin jeolojik ve ekonomik kullanım koşulları keskin bir şekilde kötüleşmiştir. Kumlardaki ortalama altın içeriği 2-3 kat azalmış, altın çıkarma derinliği ve altın işleme maliyeti önemli ölçüde artmıştır. Özellikle bazı altın plaserlerindeki altın madencilik maliyetlerinin birincil altın yataklarının işlenmesi maliyetinden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Ülkedeki son dönemlerde plaser altın rezervlerinin azaldığı görülmektedir. Bu durum işletmeleri ciddi ödemeler yapmaya zorlamaktadır. Bu nedenle, altın arama ve jeolojik keşif çalışmaları için devlet finansmanının yenilenmesi büyük önem taşımaktadır. Masrafları kendi imkanlarıyla karşılayan araştırma ve keşif yapan işletmelerin her yıl onlarca yeni küçük maden yatağını aktifleri arasına aldığı görülmektedir.

Rusya'nın Uzak Doğu bölgesindeki işlerin büyük bir kısmı altın devleri tarafından değil, plaser altın madenciliği yapan şirketler tarafından yürütülmektedir. Bunun nedeni, plaser altın madenciliğinin minimum sermaye yatırımı gerektirmesi ve kişi başına yılda 1-2 kg veya daha az altın üretildiğinde karlı hale gelmesidir. Altın madenciliği sektöründe 78 ton plaser altın 40 bin kalifiye uzmana doğrudan istihdam sağlamaktadır. Altın madencileri olmadan, Rusya günümüzde bile nüfus azalışının görüldüğü geniş kuzey bölgelerini kaybedebilir. Bu kapsamda Rusya'nın kuzey bölgelerdeki gücünü koruması için altın madenciliğini geliştirmesi gerekmektedir.

Rusya'da son yıllarda altın ve döviz piyasasındaki dalgalanmaların önemli ölçüde arttığı ve bu artışın metal piyasasını da etkilediği görülmektedir. Yüksek likidite, çoğu para biriminde olduğu gibi altının da tüm depolama maliyetlerinin dikkate alınmasıyla alınıp satılmasına neden

olmaktadır. Piyasa eğilimlerine dayalı olarak dünya altın piyasasında oluşan sorunlar ve bu sorunların ortaya çıkma nedenleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Fiyatların daha da düşmesi kayıplara neden olabileceğinden ve dünyadaki gergin ekonomik durumun şirketlerin faaliyetlerine ilgi uyandırmasından kaynaklı olarak altın madenleri sahiplerinin fiyatları yapay olarak aynı seviyede tutmayı reddettiği görülmektedir,
- Fon eksikliği ve yüksek depolama masrafları nedeniyle ülkelerin ulusal altın rezervlerine alınan altında ciddi düşüş görülmektedir,
- Altın madenciliğindeki artış, üretim fazlasına ve fiyatlarda düşüşe neden olabilmektedir.
- Döviz piyasasında doların düşüşü altın fiyatının düşüşüne neden olmaktadır.

Altın madenciliği işletmelerinin gelişimini işletme ekonomisinin uyması gereken bazı kurallar belirlemektedir. Bu kuralların başında gelirin harcamalardan daha hızlı artması kuralı yer almaktadır. Diğer önemli bir kural, üretim kapasitesinin artması için, satış ve üretimin çalışan sayısından daha hızlı artması gerekliliğidir. Bir diğer kural ise, finansal istikrarın artması için şirketin öz kaynaklarının borç alınan fonlardan daha hızlı büyümesini gerektiren kuraldır. Bu kurallar, işletme ekonomisinin "altın kuralları" olarak adlandırılmakta ve işletme faaliyetinin başarılı bir şekilde sürdürülmesi için bu kurallara uyulması büyük önem taşımaktadır.

Kaynaklar

Заернюк, В.М., Черникова, Л.И., Забайкин, Ю.В. (2017). Тенденции, Проблемы и Перспективы Развития Золотодобывающей Отрасли России, *Финансовая Аналитика: Проблемы и Решения*, 9 (339), с. 972–986.

Володин, А.А. (2011). Управление Финансами, Финансы Предприятий: Учебник, –2-е изд. М.: ИНФРА-М, 510 с.

Ковалев, В.В., Волкова, О.Н. (2006). Анализ Хозяйственной Деятельности Предприятия: Учеб. Пособие, М.: ТК Велби, 424 с.

URL:

<http://polyus.com/ru>, <https://www.polymetalinternational.com/ru>, <http://seligdar.ru> дата обращения: 21.01.2020).

Информационный онлайн-справочник по финансовому анализу, раздел методики финансового анализа. URL: <http://www.financial-analysis.ru/methodses/methodses.html> (дата обращения: 21.01.2020).

Кондраков, Н.П. (2017). Бухгалтерский Учет: Учебник, М.: ИНФРА-М, 584 с.

Полякова, С.И., Старовойтова, Е.В. (2010). Бухгалтерский Учет: Учеб. Пособие. М.: Эксмо, 416 с.

Сафонова, Л.А., Смолоник, Г.Н. (2012). Методы и Инструменты Принятия Решений: Учеб. Пособие, Н.: Сибирский Государственный Университет Телекоммуникаций и Информатики, 298 с.

Старовойтова, Е.В., Полякова, С.И. (2014). Бухгалтерский Учет. Практические Задания, М.: ТЕИС, 391 с.

Терещенко, О.О. (2003). Финансовая Деятельность Субъектов Хозяйствования: Учеб. Пособие, К.: КНЭУ, 554 с.

Турманидзе, Т.У. (2015). Анализ и Оценка Эффективности Инвестиций: Учебник для Студентов Вузов, Обучающихся по Экономическим Специальностям, М.: Юнити-Дана, 248 с.

Умалатов, Т.Н. (2011). Методические Основы Матричного Метода Оценки Комплексного Показателя Динамики Эффективности Работы Промышленного Предприятия, *Транспортное Дело России*, 7, с. 105-108.

Шеремет, А.Д. (2011). Комплексный Анализ Хозяйственной Деятельности: Учебник для Вузов, М.: ИНФРА-М, 415 с.

Шеремет, А.Д. (2011). Теория Экономического Анализа: Учебник – 2-е изд, М.: ИНФРА-М, 333 с.

Шеремет, А.Д., Негашев, Е.В. (2016). Методика Финансового Анализа Деятельности Коммерческих Организаций: Учебник, М.: ИНФРА-М, 208 с.

Шеремет, А.Д., Старовойтова, Е.В. (2014). Бухгалтерский Учет и Анализ: Учебник – 2-е изд, М.: ИНФРА-М, 426 с.